

prima instanță: Judecătoria Centru mun. Chișinău
Judecător: D. Chistol
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău
Judecători: A. Bostan, V. Negru, A. Pahopol

ÎNCHEIERE

6 septembrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecători

Tatiana Vieru
Tamara Chișca-Doneva, Luiza Gafton

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Olga Iascova,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Olga Iascova
împotriva Întreprinderii de Stat „Calea Ferată din Republica Moldova”, intervenienți
accesorii Sindicatul Feroviarilor din Moldova și Federația Sindicală a Feroviarilor din
Republica Moldova cu privire la recunoașterea încălcării dreptului la locuințe,
recunoașterea dreptului la locuință, obligarea achitării compensației pentru asigurarea
cu spațiul locativ,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 4 aprilie 2017, prin care a fost
respins apelul declarat de Olga Iascova, fiind menținută hotărârea Judecătoriei Centru
mun. Chișinău din 15 iunie 2016,

c o n s t a t ă:

La 30 aprilie 2015, Olga Iascova a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Întreprinderii de Stat „Calea Ferată din Republica Moldova”, intervenient
accesoriu Sindicatul Feroviarilor din Moldova cu privire la recunoașterea încălcării
dreptului la locuințe, recunoașterea dreptului la locuință, obligarea achitării
compensației pentru asigurarea cu spațiul locativ.

În motivarea acțiunii, reclamanta a indicat că, la 12 aprilie 1982 a fost angajată
la Întreprinderea de Stat „Calea Ferată din Republica Moldova”, unde activează pînă
în prezent în funcția de inginer de categoria I, secția condiții transporturi și birouri de

tranzit a serviciului transport marfă, avînd un stagiu de cotizare neînterupt la această întreprindere de 33 ani.

Menționează reclamanta că în anul 1987 a fost înscrisă în rîndul comun pentru primirea spațiului locativ, însă pe parcursul a 28 de ani de zile, spațiul locativ așa și nu i-a fost acordat de către angajator.

Susține reclamanta că, dispune de informație potrivit căreia spațiile locative se repartizau ilegal de către conducerea Întreprinderii de Stat „Calea Ferată din Republica Moldova”, fără respectarea rîndului comun și la nenumăratele sale adresări a solicitat de la conducerea întreprinderii să-i fie explicat din care motiv persoanele care au vechime de muncă mai puțin decît ea și care au fost înscrise ulterior în rîndul comun pentru primirea spațiului locativ, au primit deja apartamente.

La această solicitare a primit răspuns de la conducerea Întreprinderii de Stat „Calea Ferată din Republica Moldova”, potrivit căruia reclamanta ar fi depus o cerere prin care a refuzat primirea spațiului locativ conform rîndului comun, în legătură cu ce apartamentele au fost repartizate salariaților care au fost înscrise ulterior în rîndul comun pentru primirea spațiului locativ.

Specifică reclamanta că nu a depus o asemenea cerere, totodată indică că a solicitat de la administrația întreprinderii să-i fie eliberată copia cererii respective, dar pînă în prezent aceasta nu i-a fost eliberată.

Relatează reclamanta că pentru a fi înlăturată de la primirea spațiului locativ conform rîndului comun, prin ordinul Întreprinderii de Stat „Calea Ferată din Republica Moldova” nr. 190 din 4 iunie 2012 i-a fost aplicată sancțiune sub formă de mustrare, iar prin hotărârea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 31 iulie 2013 a fost anulat ordinul cu privire la aplicarea sancțiunii disciplinare.

Subliniază reclamanta că la 2 noiembrie 2011 a depus cerere de chemare în judecată împotriva Întreprinderii de Stat „Calea Ferată din Republica Moldova”, prin care a solicitat obligarea angajatorului să-i acorde informație despre spațiile locative acordate salariaților în conformitate cu listele persoanelor care au nevoie de îmbunătățirea condițiilor de trai.

Prin hotărârea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 23 decembrie 2013, rămasă definitivă și irevocabilă, acțiunea a fost admisă parțial, s-a recunoscut faptul încălcării de către Întreprinderea de Stat „Calea Ferată din Moldova” a dreptului Olgăi Iascova la informație prevăzut de art. 16 alin. (1) și art. 21 alin. (3) lit. d) a Legii privind accesul la informație și s-a încasat de la Întreprinderea de Stat „Calea Ferată din Moldova” în beneficiul Olgăi Iascova cheltuielile pentru asistență juridică în mărime de 5 000 lei.

Consideră reclamanta că prin aceasta se confirmă faptul, că administrația Întreprinderii de Stat „Calea Ferată din Republica Moldova” nu oferă persoanelor care au nevoie de îmbunătățirea condițiilor de trai, informație cu privire la acordarea spațiilor locative, pentru a nu fi depistat faptul repartizării ilegale a spațiilor locative.

Accentuează reclamanta că, repartizând spațiile locative cu încălcarea ordinii stabilite în listele persoanelor care au nevoie de îmbunătățirea condițiilor de trai, administrația Întreprinderii de Stat „Calea Ferată din Republica Moldova” a încălcat Codul cu privire la locuințe nr. 2718 din 3 iunie 1983.

Solicită Olga Iascova recunoașterea încălcării de către Întreprinderea de Stat „Calea Ferată din Republica Moldova” a dreptului său la locuințe, repartizând locuințe cu încălcarea ordinii stabilite în listele persoanelor pentru îmbunătățirea condițiilor de trai, recunoașterea dreptului său la locuință, încasarea din contul Întreprinderii de Stat „Calea Ferată din Republica Moldova” în beneficiul său a compensației pentru asigurarea cu spațiul locativ în sumă de 25 000 euro și a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 5000 lei.

Prin încheierea protocolară a Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 18 martie 2016 s-a dispus atragerea în proces în calitate de intervenient accesoriu Federația Sindicală a Feroviarilor din Republica Moldova (f-d- 18-189, vol. I).

Prin hotărârea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 15 iunie 2016 acțiunea s-a respins ca fiind neîntemeiată (f.d. 198-205, vol. I).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 4 aprilie 2017 s-a respins apelul declarat de către Olga Iascova și s-a menținut hotărârea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 15 iunie 2016 (f.d. 58-63, vol. II).

La 22 mai 2017, Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa participanților la proces copia deciziei adoptate (f.d. 67, vol II).

La 29 iunie 2017, Olga Iascova a depus cerere de recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând casarea actului judecătoresc contestat și a hotărârii primei instanței cu emiterea unei noi hotărâri privind admiterea acțiunii.

Recurenta, Olga Iascova, în motivarea recursului a indicat că instanțele de judecată la adoptarea hotărârilor contestate, au aplicat și interpretat eronat normele dreptului material aplicabile raportului juridic litigios. Recurenta menționează că este ilegală concluzia instanței de apel privind constatarea lipsei temeiurilor pentru păstrarea după Olga Iascova a dreptului la îmbunătățirea condițiilor de trai din fondul locuințelor de stat, întrucât ultima împreună cu soțul și cei doi copii dețin apartamentul nr. 291 cu 2 odăi cu suprafața locativă de 29 m² din bd. Traian 23/1 mun. Chișinău.

Consideră reclamanta că nu instanța de apel urmează să stabilească existența sau lipsa temeiurilor de a se afla la evidență pentru îmbunătățirea condițiilor de trai, ci Codul cu privire la locuințe.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

La 27 iulie 2017, în conformitate art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, Curtea Supremă de Justiție i-a comunicat cererea de recurs Întreprinderii de Stat „Calea Ferată din Republica Moldova”, Sindicatului Feroviarilor din Moldova și Federația Sindicală a Feroviarilor din Republica Moldova, informându-i că referința se depune în termen de o lună de la data primirii scrisorii. În mod corespunzător, dacă referința nu a fost prezentată în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

La 1 septembrie 2017 Întreprinderea de Stat „Calea Ferată din Republica Moldova” a depus referință la cererea de recurs, prin care a solicitat declararea recursului ca fiind inadmisibil.

Pînă la examinarea pricinii, Sindicatul Feroviarilor din Moldova și Federația Sindicală a Feroviarilor din Republica Moldova nu au depus referință la cererea de recurs depusă de Olga Iascova, prin care să-și exprime opinia referitor la recurs declarat.

Analizând admisibilitatea recursului, conform art. 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de recurs formulată de Olga Iascova este inadmisibilă, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 439 alin. (3) Codul de procedură civilă, judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin.(2).

Materialele cauzei dovedesc faptul că recursul nu a fost examinat anterior, fiind respectate, totodată, dispozițiile art. 430 din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale.

Astfel, prin prisma dispoziției citate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de Olga Iascova în termen, deoarece conform recipisei se confirmă faptul că recurenta a recepționat copia deciziei instanței de apel la 12 mai 2017 (f.d. 69, vol. II).

Din considerentele prezentate mai sus, instanța observă că cererea de recurs nu a întrunit temeiurile de inadmisibilitate prevăzute de art. 433 alin. b), c), d) din Codul de procedură civilă.

În continuare, audiind raportul verbal al judecătorului-raportor și verificând încadrarea în dispozițiile art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă a temeiurilor invocate în recurs, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată existența temeiului prevăzut la art. 433 lit. a) CPC, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept

procedural. Temeiurile declarării recursului sunt enumerate exhaustiv în alineatele (2), (3) și (4) ale acestui articol.

Rațiunea acestor dispoziții legale fundamentează ideea potrivit căreia judecarea recursului exercitat conform Secțiunii II-a, Capitolul XXXVIII din Codul de procedură civilă, are un caracter devolutiv și privește doar problemele de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, nu și temeinicia ei în fapt. În aceste condiții, trebuie observat caracterul extraordinar al aceste căi de atac, la care se poate recurge doar în cazurile excepționale enunțate de dispozițiile art. 432 alin. (2), (3), (4) din Codul de procedură civilă.

Din acest punct de vedere, completul Colegiului își propune să verifice esența și temeiurile recursului, precum și argumentele privind caracterul nelegal al deciziei atacate, în limitele în care au fost formulate și prin prisma drepturilor garantate de Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (CEDO).

Instanța subliniază că în materie civilă Convenția nu garantează un drept de recurs, dar că o eventuală procedură de examinare a admisibilității acestuia face incident articolul 6 (a se vedea, *inter alia*, *Kukkonen v. Finlanda (nr. 2)*, 13 ianuarie 2009, para. 24; *Akaki Tchaghiashvili v. Georgia*, 2 septembrie 2014, para. 34).

În plus, un stat care dispune de astfel de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii se bucură de principiile unui proces echitabil garantate de art. 6 alin. (1), în special de dreptul de acces la o instanță și de dreptul de a fi audiat. (a se vedea, *de exemplu*, *Erfar – Avef v. Grecia*, 27 martie 2014, para. 39 – 40; *Lebedinschi v. Republica Moldova*, 16 septembrie 2015, para. 32).

Cu privire la primul aspect, instanța de recurs observă că dreptul de acces la un tribunal al unei persoane poate fi limitat, inclusiv în cazul admisibilității contestațiilor înaintate prin intermediul căilor de atac, întrucât însăși natura sa solicită o reglementare specială din partea statului, care beneficiază de o anumită marjă de apreciere. În acest sens, condițiile pentru autorizarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile instituite pentru o cale de atac ordinară (a se vedea, *inter alia*, *Marc Brauer v. Germania*, 1 septembrie 2016, para. 34; *Miessen v. Belgia*, 16 octombrie 2016, para. 64).

În același timp, în jurisprudența sa consecventă, Curtea Europeană a precizat că interpretarea normelor de procedură reprezintă o chestiune de drept intern și ține, în principiu, de competența instanțelor să evalueze motivele de admisibilitate a unei cereri de acest tip (a se vedea, *de exemplu*, *Kukkonen v. Finlanda (nr. 2)*, *ibidem*, para. 25; *Vučković și alții v. Serbia (excepții preliminare)*, 25 martie 2014, para. 80; *Miessen v. Belgia*, *ibidem*, para. 70).

Astfel, în conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4).

În același context, alin. (2) și (3) ale art. 432 din Codul de procedură civilă prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alineatul (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au condus sau ar fi putut conduce la soluționarea greșită a pricinii, în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară sau în cazul în care erorile comise au condus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Prin urmare, reglementările referitoare la formalitățile și termenele impuse de articolele 433 și 432 alin. (2)-(4) din Codul de procedură civilă urmăresc protejarea interesului părții, precum și competența asigurării interpretării unitare a legii de către Curtea Supremă de Justiție. Aceste limitări urmăresc un scop legitim, îndeplinind cerințele securității juridice și a bunei-administrații a justiției (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Benjamin Nersesyan v. Armenia*, 19 ianuarie 2010, para. 22; *Erfar – Avef*, ibidem, para. 41, *Marc Brauer*, ibidem, para. 35; *Miessen*, ibidem, para. 67; *Trevisanato v. Italia*, 16 decembrie 2016, para. 36 - 37).

În speță, instanța constată că cererea de recurs declarată de către Olga Iascova este formulată în baza art. 432 alin. (1), (2), (4) CPC așa cum prevede art. 437 alin. (2), (4) din Codul de procedură civilă.

Completul judiciar notează că-i revine obligația de a verifica dacă argumentele recurenteii întrunesc condițiile necesare pentru a declara admisibil cererea acesteia, inclusiv dacă normele de drept invocate în favoarea punctului său de vedere sunt incidente la soluționarea fondului cauzei. Cu toate acestea, trebuie subliniat că din succesiunea actelor dosarului reiese că recurenta a reluat criticile formulate în faza procesuală anterioară și asupra cărora instanța de apel deja s-a pronunțat.

Prin urmare, Colegiul constată că încălcările invocate, exprimate sub forma unor enunțuri generale, fără a fi aprofundate, nu permit încadrarea lor în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) sau (4) din Codul de procedură civilă. Deci, în mod evident, lipsește o formulare suficientă și adecvată în ceea ce privește chestiunea de drept pusă în discuție pentru a identifica esența și temeiul cererii de recurs, impuse de art. 437 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă.

Cât privește dreptul justițiabilului „de a fi audiat”, garantat de Convenție, instanța notează că obligația de a motiva o hotărâre judecătorească poate varia în funcție de natura deciziei în cauză (a se vedea, *inter alia*, *Helle v. Finlanda*, 19 decembrie 1997, para. 55; *Latourniere v. Franța*, 10 decembrie 2002, para. 2; *Hansen v. Norvegia*, 2 octombrie 2014, para. 71 – 74). De fapt, în concepția instanței europene, art. 6 alin. (1) nu impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs care, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge un recurs, ca fiind „lipsit de șanse de succes” (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Kukkonen v. Finlanda* (nr. 2), ibidem, para. 24; *Benjamin*

Nersesyan, ibidem, para. 23 – 24; *Akaki Tchaghiashvili*, ibidem, para. 34 sau *Papaioannou v. Grecia*, 2 iunie 2016, para. 45).

Mai mult, instanța observă că recurenta Olga Iascova a formulat prezenta cerere după ce au avut posibilitatea de a fi audiată de o instanță de fond și de o instanță de apel, care au fost competente de a examina toate chestiunile de fapt și de drept relevante litigiului (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Levages Prestations Services v. Franța*, 23 octombrie 1996, para. 48; *A. Menarini Diagnostics S.R.L. v. Italia*, 27 septembrie 2011, para. 59; *Akaki Tchaghiashvili*, ibidem, para. 34).

În sfârșit, în limitele impuse de art. 439 alin. (3) din Codul de procedură civilă, instanța conchide că recursul dedus judecății nu corespunde cerinței de a fi „efectiv”, adică nu s-a bazat exclusiv pe chestiuni de drept, care ar cuprinde încălcări esențiale sau aplicări eronate din partea instanței judecătorești ierarhic inferioară a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural. Din aceste raționamente, completul Colegiului constată existența temeiului prevăzut la art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, fiind respectat, în viziunea instanței, raportul rezonabil de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul urmărit.

În conformitate cu art. 440 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Astfel, având în vedere circumstanțele stabilite supra, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție decide în mod unanim că recursul declarat de către Olga Iascova nu ridică probleme de drept și nu poate fi acceptat spre examinarea în fond, urmând a fi considerat inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul declarat de către Olga Iascova se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecător

Tatiana Vieru

Judecători

Tamara Chișca-Doneva

Luiza Gafton